

Livscykelperspektivet visar indirekt påverkan

- Löfbergs kaffeproduktion

Det här exemplet är hämtat från Löfbergs och visar hur livscykelperspektivet kan hjälpa ett företag att hitta var deras miljöpåverkan är som störst. Löfbergs grundades 1906 och drivs än idag som ett familjeföretag inom kaffebranschen.¹

Genom en livscykelanalys kunde Löfbergs se att de har sin största miljöpåverkan i primärproduktionen, det vill säga i odlarledet. Därför arbetar de med utvecklingsprojekt i odlarländerna och att köpa in certifierade produkter: KRAV, Fairtrade, Rainforest Alliance och UTZ-certified.² Dessutom arbetar Löfbergs med att minska sin miljöpåverkan från den egna anläggningen, bland annat genom energieffektiviseringar.

1. Löfbergs Lila AB, 2016: <http://www.lofbergs.se/om-oss/> (Hämtad september 2016)

2. Löfbergs Lila AB, 2016: <http://www.lofbergs.se/hallbart-kaffe/> (Hämtad september 2016)

Löfbergs kaffeproduktion motsvarar 10,5 miljoner koppar kaffe om dagen, och omsätter 1,5 miljarder kronor per år. Löfbergs har drygt 300 medarbetare i fem länder och kärnmarknaderna är: Sverige, Norge, Danmark, Finland, Estland, Lettland, Litauen och Storbritannien.

Löfbergs vill ta ansvar för både människor och miljö genom bland annat utvecklingsprojekt i odlarländerna och inköp av certifierat kaffe.³ Löfbergs har certifikat ISO9001, 14001 och 22000 samt FSSC22000.⁴ Tidigare har Löfbergs arbetat mycket med miljöförbättrande åtgärder på hemmaplan, men en livscykelanalys visade att vilken typ av kaffe man köper in, samt åtgärder i odlarländerna har en stor inverkan. Eva Eriksson, hållbarhetsdirektör på Löfbergs berättar mera.

På vilket sätt arbetar Löfbergs med livscykelperspektivet?

— Vi jobbar med hela kedjan. Vi brukar säga att vi jobbar ”Från böna till kopp”, med ansvar för människor och miljö. Vi försöker verkligen ta hänsyn och tänka på hela kedjan. Livscykelperspektivet genomsyrar alla delar i organisationen och finns med i strategin och i visionen.

Hur har det lett arbetet framåt?

— Vi har jobbat med miljöfrågor i vår anläggning innan vi började jobba ”Från böna till kopp”. Då var det inte lika påtagligt i hela kedjan, det har blivit ännu tydligare under senare år.

Vad betyder det för er att arbeta med ett livscykelperspektiv?

— Vi har gjort några livscykelanalyser på utvalda produkter och tittat på hela kedjan, från odling fram till konsumtion. En livscykelanalys är väldigt specifik men man kan ju tänka på samma sätt utan att göra en fullständig analys.

Hur länge har ni arbetat med livscykelperspektivet?

— Jag började här 1988 och redan då jobbade vi mycket i det perspektivet. Vi gjorde vår första livscykelanalys

1994. Den var då väldigt begränsad. Vi hade inte med odling i den analysen utan jämförde olika förpackningar där förutsättningarna i övrigt var desamma, så det var ingen fullständig livscykelanalys. Men redan då tänkte vi förnybart och hur vi ska kunna minska resurser. Tidigare har vi gjort energikartläggningar. Energieffektivisering har vi jobbat med väldigt tydligt sedan 1991 då vi började dokumentera energianvändningen. Vi satte vår miljöpolicy 1992 och redan 1995 köpte vi den första containern med ekologiskt kaffe. Fairtrade lanserade vi år 2000. 2011 gjorde vi en hållbarhetsutredning med hela hållbarhetsperspektivet.

Hur kommer det sig att ni arbetar med livscykelperspektivet?

— Detta arbetssätt är lite av en tradition inom företaget. Vi brukar säga att ansvarstagandet har funnits med i familjeföretaget från början. Det är tydligt i vår värdegrund och finns med i strategin. Tanken med att arbeta med livscykelperspektivet är dels att göra energibesparingar, och dels att kunna minska miljöpåverkan ytterligare genom att hitta var påverkan är störst.

”Ansvarstagande kunder som söker sig till oss ökar på drivkraften.”

Vad ger arbetet med livscykelperspektiv för fördelar?

— Fördelarna är att vi attraherar både medarbetare, kunder och konsumenter genom att visa upp att vi har det här t änknet. Vi brukar dock inte kalla det livscykelperspektivtänkande, istället pratar vi gärna om ansvar, ansvarstagande från böna till kopp. Eller hållbar utveckling, livscykelperspektivet är liksom en del av det.

Vad ser du är största drivkrafterna för ökat livscykelarbete inom ditt företag?

— Ansvarstagande kunder som söker sig till oss ökar på drivkraften. Att Löfbergs dessutom är ett familjeföretag gör att långsiktigheten blir tydlig: det är lättare att fatta beslut om investeringar som kanske inte är lönsamma kortsiktigt men som man ser kan bli det i längden. Något som är bra

3. Löfbergs Lila AB, 2016: <http://www.lofbergs.se/om-oss/> (Hämtad september 2016)

4. Löfbergs Lila AB, 2016: <http://www.lofbergs.se/om-oss/policies-och-certifikat/> (Hämtad september 2016)

med energi- och resurseffektiviseringar är att det både sparar miljö och pengar, och blir då lättare att motivera. Ibland kan investeringen vara stor och det kan dröja innan man räknat hem den.

Har du något exempel på en förändring som lett till minskad miljöpåverkan genom arbete med livscykelperspektivet?

— Vi gjorde en livscykelanalys 2010 i samarbete med de tre andra stora rosterierna i Sverige som en branschöverskridande jämförelse för att jämföra snabbkaffe och bryggkaffe, 500 g rostat vakuumpförpackat kaffe. Vi såg då att den största påverkan, 80 %, är i primärproduktionen, dvs. inte vår direkta påverkan utan vår indirekta påverkan i odlarledet. Därför arbetar vi mycket med att köpa certifierade produkter för att minska vår klimatpåverkan.

Var det något som utmärkte sig när ni gjorde en livscykelanalys över hela kedjan?

— Jag blev förvånad över att det jämförelsevis var så låg påverkan från vår fabrik och från transporter och förpackningsmaterial, jämfört med primärproduktion och konsumtionsledet.

”Jag blev förvånad över att det jämförelsevis var så låg påverkan från vår fabrik”

Vad har ni gjort för förändringar nu när ni vet att odlingen hade så stor klimat- och miljöpåverkan?

— I samband med hållbarhetsutredningen 2011 togs beslutet att vi ska certifiera allt Löfbergskaffe till 2016: Krav, Fairtrade, Rainforest Alliance eller UTZ, certifieringar där man arbetar med att minska klimat- och miljöpåverkan. Det är vårt sätt att ge minsta möjliga negativa påverkan.

Hur arbetar ni med produktionen i Sverige?

— Sedan 1991 har Löfbergs arbetat mycket med att minska miljöpåverkan från den egna anläggningen. Vi använder ingen olja för uppvärmning av lokaler, utan vindel, bergvärme och fjärrvärme. När vi investerade i rostmaskiner med pre-heating gav det en stor energibesparing, eftersom vi kunde återanvända värmen från en rostning för att förvärma nästa rost. Det sparade tid, el och gasol. Det är kanske den enskilda åtgärd som har gett mest energieffektivisering. Gällande anläggningen har vi gjort energikartläggningar och har mätpunkter i fabriken för att hitta läckage, energikrävande utrustning, eller utrustning som går över natten fast den inte borde.

— Vid nyinvesteringar tittar vi efter den lösning som är mest miljökonsum, energieffektiv och resurssnål. T.ex. har vi bytt ut tre pumpar mot en med en

energibesparing på 80% (motsvarande 4 villor per år). Att byta vakuumpump för tryckluft minskade buller, sparade energi och gav lägre underhållskostnader.

Vilka initierade arbetet med energieffektiviseringen?

— Ofta är det leverantörer som kommer med ett förslag och en uppskattning av hur mycket energi och pengar som kan sparas med ett visst förslag som vi får ta ställning till, vi är öppna för innovationer. Gällande rostmaskinen var vi först i Europa, vi var en pilotanläggning. Fortfarande är det ganska unikt. Energieffektiviseringsåtgärder initieras av ansvariga för anläggningen, vilka styrs av våra mål vilka jag som Hållbarhetsdirektör följer upp.

Känner du att det krävs en viss kunskap från dig som beställare för att kunna arbeta med externa aktörer?

— Ja, man måste alltid tala om vad man vill jämföra och var man sätter systemgränserna, och som beställare behöver man samla in mycket data. Konsulterna ställer relevanta frågor för att guida en rätt, så det är ett stöd, men man måste också förstå själv.

Vad ger du för tips till andra för att få igång eller vidareutveckla sitt arbete med livscykelperspektiv?

— Kompletta livscykelanalyser är ganska komplicerade. Därför är det viktigt att man sätter upp systemgränser, det behöver inte vara hela livscykeln, även om det är otroligt intressant att titta på helheten. Man kan göra en jämförande analys mellan olika scenarier, exempelvis vid planerade förändringar. Då är allt lika och skillnaden ligger endast i den del där man vill undersöka en förändring, t.ex. byta förpackningsmaterial. Genom att ingå i större sammanhang kan man gå samman och bli starka och bedriva påverkan, ta gemensamma initiativ för att komma framåt.

Kommer ni fortsätta arbeta med livscykelperspektiv?

— Ja absolut, självklart.

Kontakt

Eva Eriksson, hållbarhetsdirektör Löfbergs,
eva.eriksson@lofbergs.se

Intervju 2015-09-24: Kristin Stamy, forskare Kungliga Tekniska högskolan (KTH)

Text och layout: Rebecka Hallén Jorquera, projektledare Swedish Life Cycle Center

Den här artikeln är en del av projektet Goda exempel - Inspiration till energieffektivisering genom hela värdekedjan som bedrivits med finansiering från Energimyndigheten. Vill du ta del av fler goda exempel, läsa mer om Löfbergs klimatarbete eller lära dig mer om livscykelperspektivet kan du använda länkarna här under:

[Löfbergs klimatarbete](#)
[Fler Goda exempel](#)
[Swedish Life Cycle Center](#)